

21147 - Ayakta su içmenin hükmü

Soru

Ben, ayakta su içmeyi yasaklayan hadisler okudum. Buna göre ayakta su içmek haram mıdır?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Ayakta su içmeyi yasakladığına dâir Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den hadisler gelmiştir.

Nitekim Enes b. Malik'ten -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan bu hadislerden birisinde Enes şöyle demiştir:

[أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَجَرَ عَنِ الشُّرْبِ قَائِمًا. [رواه مسلم

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- ayakta su içmeyi yasakladı."[1]

Ebu Saîd el-Hudrî'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan hadiste ise o şöyle demiştir:

[أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الشُّرْبِ قَائِمًا. [رواه مسلم

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- ayakta su içmeyi men etti."[2]

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ayakta su içtiğine dâir başka bitakım hadisler de gelmiştir.

Bu hadislerden bazıları şunlardır:

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

İbn-i Abbas'tan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

[سَقَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ زَمْزَمَ فَشَرِبَ وَهُوَ قَائِمٌ. [رواه البخاري ومسلم

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e zemzemden verdim. Onu ayakta içti." [3]

Ali b. Ebî Tâlib'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o ayakta içtikten sonra şöyle demiştir:

[إِنَّ نَاسًا يَكْرَهُ أَحَدُهُمْ أَنْ يَشْرَبَ وَهُوَ قَائِمٌ ، وَإِنِّي رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَلَ كَمَا رَأَيْتُمُونِي فَعَلْتُ. [رواه البخاري

"Bazı insanlar ayakta içmeyi kerih görüyorlar. Oysa ben, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'i şu benim yaptığımın aynısını yaparken gördüm.(Yani benim ayakta içtiğimi gördüğünüz gibi, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ayakta su içerken gördüm)." [4]

Yine Ali b. Ebî Tâlib'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o, ayakta içince insanlar bu durumu çirkin görürcesine ona bakmaya başladılar. Bunun üzerine Ali onlara şöyle dedi:

[مَا تَنْظُرُونَ؟ إِنْ أَشْرَبُ قَائِمًا فَقَدْ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرَبُ قَائِمًا ، وَإِنْ أَشْرَبُ قَاعِدًا فَقَدْ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْرَبُ قَاعِدًا. [قال أحمد شاكر في تحقيق المسند: إسناده صحيح

"Niçin bakıyorsunuz? Eğer ayakta içiyorsam, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'i ayakta içerken gördüğüm için içiyorum. Eğer oturarak içiyorsam, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'i otururken içerken gördüğüm için içiyorum." [5]

İbn-i Ömer'den -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

[كُنَّا نَأْكُلُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نَمْشِي ، وَنَشْرَبُ وَنَحْنُ قِيَامٌ. [صححه الألباني في صحيح الترمذي

"Biz, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in zamanında yürürken yedik, ayakta iken de su içerdik." [6]

Âlimler, bu hadislerin arasını bularak şu sonuca varmışlardır:

Hadislerde geçen nehiy, haram kabilinden değil de irşad kabilindedir. Yani bu konudaki hadisler, oturarak içmenin daha fazîletli olduğuna, Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ayakta içtiğine dâir gelen hadisler de, ayakta içmenin câiz olduğuna delâlet etmeye hamledilir/ yorumlanır.

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ'ya hamdolsun bu hadislerde karmaşık ve çelişkili bir durum veya zayıf olma durumu yoktur. Aksine hadislerin hepsi de sahihtir. Doğrusu bu hadislerdeki nehiy, kerahet-i tenzihe hamledilir/yorumlanır.

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ayakta içmesine dâir fiili, bunun câiz olduğunu açıklamak içindir. Dolayısıyla bu konuda karmaşık bir durum veya çelişki yoktur. Zikrettiğimiz bu husus, bu sonuca varmaktadır.

Eğer: "Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- ayakta içtiği halde, ayakta içmek nasıl mekruh oluyor?" denilecek olursa, ona şöyle cevap verilir:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in fiili (ayakta içmesi) câiz olduğunu, mekruh olmadığını beyan etmek için ise, hatta Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bunu beyan etmesi kendisinin üzerine farz iken, nasıl olur da mekruh olsun? Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olduğuna göre o, abdest alırken abdest azalarını birer defa yıkamış ve devesinin üzerinde Kâbe'yi tavaf etmiştir. Oysa abdest azalarını üçer defa yıkamak ve Kâbe'yi yürüyerek tavaf etmek daha kâmindir. Bunun örnekleri sayılamayacak kadar çoktur. Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- bir şeyin câiz olduğuna bir veya birkaç defa dikkat çeker, fakat en fazîletli olanına devam ederdi. Aynı şekilde Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- çoğu zaman abdest azalarını üçer defa yıkardı. Çoğu tavafını yürüyerek yapardı. Çoğu zaman oturarak içerdi. Bunun böyle olduğunda en az ilme sahip olan kimsenin bile şüphe etmeyeceği kadar bu konu açıktır. Allah Teâlâ en iyi bilendir."

İslam Soru ve Cevap

Genel Direktör
Şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

İmam Hattâbî, İbn-i Battâl, Taberî ve başka âlimler, hadisler arasındaki cem' etme (arasını bulma) konusunda aynı görüştedirler.

Hâfız İbn-i Hacer -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu, yolların en güzeli, en selâmetlisi ve itiraza en uzak olanıdır."

İlmî Araştırmalar ve Dâimî Fetvâ Komisyonu âlimleri bu konuda şöyle demişlerdir:

"Aslolan; insanın oturarak içmesidir. En fazîletli olanı budur. Ayakta da içebilir. Nitekim Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem-, her iki durumdaki hükmün geniş olduğunu göstermek için ayakta içmiştir."

[1] Müslim, hadis no: 2024

[2] Müslim, hadis no: 2025

[3] Buhârî, hadis no: 1637. Müslim, hadis no: 2027

[4] Buhârî, hadis no: 5615

[5] İmam Ahmed Müsnedi, hadis no: 797. Ahmed Şakir, Müsned'in tahkikinde, hadisin isnadının sahih olduğunu belirtmiştir.

[6] Tirmizî, hadis no:1881. Elbânî, 'Sahih-i Tirmizî'de hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.